

X. MONITORING I EWALUACJA

W celu skutecznej i właściwej realizacji LSR niezbędny jest systematyczny monitoring i ocena procesu wdrażania. Pozwoli to na kontrolowanie prawidłowości podejmowanych działań oraz docelowo osiągnięcie założonych efektów wpływających na zrównoważony rozwój obszaru objętego strategią. Proces monitoringu i ewaluacji prowadzony będzie w całym okresie wdrażania strategii w sposób ciągły, polegający na bieżącym zbieraniu i analizowaniu danych oraz bezpośrednio w okresie po zakończeniu wdrażania. LGD dokonywać będzie systematycznej i obiektywnej oceny założeń LSR, przebiegu wdrażania, osiągniętych rezultatów (ich adekwatności, skuteczności, efektywności, oddziaływania i trwałości podejmowanych działań). Prawidłowo przeprowadzana ewaluacja LSR dostarczać będzie rzetelnych informacji, które będą wykorzystane w procesie decyzyjnym dotyczącym wdrażania LSR oraz funkcjonowania LGD.

Monitorowaniu będą podlegać następujące aspekty działań LGD:

- harmonogram ogłaszania konkursów,
- realizacja budżetu LGD,
- realizacja wskaźników realizacji LSR,
- plan komunikacji,
- realizacja szkoleń organizowanych przez LGD oraz ich jakość,
- realizacja działań animacyjnych i dotyczących lokalnej współpracy oraz ich jakość,
- świadczenie doradztwa oraz jego jakość,
- monitorowanie konkursów organizowanych przez LGD,
- monitorowanie struktury partnerstwa LGD,
- badanie poziomu partycypacji mieszkańców, inkluzywności i włączenia społecznego, w celu zapewnienia uczestnictwa różnych grup społecznych w planowaniu i realizacji LSR, ze szczególnym uwzględnieniem osób w niekorzystnej sytuacji, młodzieży i seniorów.

Dzięki ciągłemu monitoringowi LGD zadba o stabilną sytuację finansową i podejmie działania interwencyjne w przypadku rozbieżności lub niepowodzeń w realizacji LSR. Organem odpowiedzialnym za prowadzenie ewaluacji i monitoringu jest Zarząd i Biuro LGD. Zarząd może zlecić wykonanie niektórych zadań ekspertom zewnętrznym.

System monitorowania będzie polegał na:

- gromadzeniu danych na podstawie formularzy, wniosków, informacji uzyskanych od podmiotu wdrażającego (UM) o zawartych umowach i wysokości środków wypłacanych beneficjentom na realizację operacji oraz własnych danych z przeprowadzonych konkursów,
- monitorowaniu operacyjnym na podstawie bezpośrednich rozmów z beneficjentami, ankiet i wizji lokalnych w miejscu realizacji operacji,
- weryfikacji osiągnięcia rzeczywistych rezultatów na podstawie gromadzenia danych dotyczących wskaźników produktu i rezultatu dla poszczególnych przedsięwzięć,

- dokonywaniu przeglądu procedur wewnętrznych wdrożenia poszczególnych działań LSR,
- gromadzeniu danych dotyczących wydatkowania środków na funkcjonowanie LGD zgodnie z procedurą określoną w umowie z podmiotem wdrażającym,
- monitorowaniu jakości doradztwa świadczonego przez LGD, przeprowadzonych szkoleń, działań animacyjnych i dotyczących lokalnej współpracy prowadzonych przez LGD (ankietyzacja).

Wyniki płynące z ewaluacji oraz analizy danych monitoringowych wykorzystane zostaną do:

- informowania społeczności lokalnej i pozostałych interesariuszy o stopniu osiągnięcia zaplanowanych celów i wskaźników, wykorzystania środków finansowych, sukcesach i porażkach w realizacji LSR;
- aktualizacji lokalnej strategii w przypadku, gdy analiza danych monitoringowych i ewaluacja wykażą zapóźnienia w procesie wdrażania, pojawienie się problemów i barier wymagających interwencji, jako podstawa i uzasadnienie do uruchomienia procedury aktualizacji strategii; aktualizacja LSR dotyczyć może jednego aspektu (np. kryteriów wyboru operacji) lub kilku (np. wskaźników, budżetu) strategii.

Realizacja działań ewaluacyjnych odbywać się będzie z zastosowaniem podstawowych kryteriów ewaluacji, którymi są:

- **trafność** - stopień, w jakim przyjęte cele projektu odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze objętym projektem i/lub realnym potrzebom beneficjentów.
- **efektywność** - ocena stosunku poniesionych nakładów do uzyskanych wyników i rezultatów, przy czym przez nakłady rozumie się zarówno zasoby finansowe, ludzkie jak i poświęcony czas.
- **skuteczność** - ocena stopnia, na ile cele przedsięwzięcia, zdefiniowane na etapie programowania, zostały osiągnięte.
- **użyteczność** - stopień zaspokojenia potrzeb beneficjentów w wyniku osiągnięcia rezultatów podejmowanych operacji.
- **trwałość** - ocena czy pozytywne efekty projektu na poziomie celu mogą trwać do zakończenia finansowania zewnętrznego oraz czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tego projektu w dłuższym okresie na procesy rozwoju na poziomie obszaru, regionu czy kraju.

W odniesieniu do wdrażania LSR planowane jest przeprowadzenie ewaluacji:

- **on-going (tzw. mid-term)** (w trakcie wdrażania interwencji) - celem jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów, zwłaszcza pod względem dostarczonych produktów i osiągniętych rezultatów oraz określenie trafności zamierzeń w stosunku do aktualnych trendów społeczno-gospodarczych
- **ex-post** (po zakończeniu realizacji interwencji) - celem jest określenie długotrwałych efektów wdrażania LSR, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności pomocy.